

Yttrande över remiss om Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om batterier

Återvinningsindustrierna är en branschförening som företräder de privata återvinningsföretagen med en omsättning på 36 miljarder kronor och drygt 10 000 anställda i anläggningar över hela landet. Medlemmarna samlar in och återvinner både kommunalt och icke-kommunalt avfall.

Sammanfattning

Återvinningsindustrierna ser positivt på att utredarna går vidare med att genomföra EU-förordningen om batterier och förbrukade batterier då dess tillämpning skulle ha skett under 2024. Det är en viktig lagstiftning då behovet av kritiska råmaterial inom EU är stort samtidigt som återvinningsgraden för vissa material i batterier fortfarande är väldigt låg. Vår förhoppning är att dessa kompletterande bestämmelser ska öka möjligheterna till förbättrad återvinning av batterier och därigenom bidra till ett resurseffektivt samhälle med cirkulära materialflöden.

Vi välkomnar merparten av förslagen i denna promemoria. Särskilt positivt är att producentansvarsavgifterna föreslås differentieras så att incitament för användningen av återvunna material förstärks. Vi ser även positivt på ökad information till avfallshanterare för att förenkla återvinningsprocesserna samt att det föreslås åtgärder för att förbättra statistik, om bl.a. materialåtervinningsgrad, för att effektivt implementera regelverk.

Gällande efterlevnaden av regelverk så anser vi att tillsyn är ett viktigt styrmedel, och där ser vi ett stort behov av att Naturvårdsverket ges utökade resurser för att klara av sina uppgifter. Fler resurser behövs även för att kunna ta omhand myndighetens andra uppgifter inom producentansvaret, särskilt med tanke på förslag om snabbt ikraftträdande.

Återvinningsindustrierna anser dock att det finns några otydligheter med förslagen i denna promemoria. T.ex. undrar vi hur förfarandet ska gå till för att återvinningsaktörer på begäran ska kunna få batterispecifik information från producenterna. Vi vet heller inte vilken detaljnivå i rapporteringen till Naturvårdsverket om bl.a. materialåtervinningsgrad som förslagen innebär. För oss är det viktigt att dessa förslag inte leder till en ökad administrativ börda för återvinningsbranschen och att sekretess för känslig information kan säkerställas.

Därutöver ser vi vissa problem med att miljösanktionsavgifter ska tas ut vid bortskaffning och energiåtervinning av batterier när det kommer till återvinning av äldre batterier som av olika anledningar inte lämpar sig för materialåtervinning. Här föreslår vi därför att det bör finnas vissa undantag i relation till miljömässig vinst och de säkerhetsrisker som det kan medföra.

Sett till helheten och den generella ambitionen med förslagen så tillstyrker Återvinningsindustrierna denna promemoria.

Detaljerade synpunkter

Utökat producentansvar för förbrukade batterier

Återvinningsindustrierna välkomnar att ansvaret för hanteringen av förbrukade batterier ska övergå från kommunen till producenten. Detta möjliggör för att näringslivet ska kunna ha full rådighet över sina avfallsströmmar samt förbättra de cirkulära flödena för kritiska material.

Enligt förslagen i promemorian så ska Naturvårdsverket godkänna producenter och producentansvarsorganisationer innan batterier får sättas på marknaden, vilket föreslås implementeras från 1 april 2025. Givet det begränsade resursläget som Naturvårdsverket redan har, och att befintliga handläggningstider för bl.a. notifikationer för avfallstransporter kan ta upp till 8 månader, så ser Återvinningsindustrierna att detta kan bli svårt. Samtidigt ska Naturvårdsverket ansvara för övervakning av måluppfyllnad för insamling av förbrukade batterier. I dagsläget har Naturvårdsverket begränsade resurser för att bedriva tillsyn över producentansvar inom en rad områden, vilket gör att regelefterlevnaden riskerar att begränsas och riskerna för att oseriösa aktörer etablerar sig på marknaden ökar.

För att Naturvårdsverket ska klara av dessa nya uppgifter så anser vi att de behöver förstärkta resurser för att arbeta med både detta och med andra producentansvar.

Återvinningsindustrierna välkomnar att producentansvarsavgifterna ska differentieras i relation till batteriers miljöpåverkan under dess livscykel. I och med detta anser vi att det skapar incitament för användningen av återvunna material vid batteriproduktion.

Vi välkomnar även att producentansvarsorganisationer ska tillhandahålla information om insamlingsnivå, materialåtervinningsgrad och resursåtervinningsgrad via sin hemsida varje år eftersom det kan förbättra statistiken på området. Plockanalyser är också viktiga i sammanhanget och bör enligt oss göras kontinuerligt. Vi föreslår att Naturvårdsverket gör dessa plockanalyser var 3:e år istället för var 5:e år. Med tanke på den snabba teknikutveckling som sker så är det viktigt att vi har uppdaterad statistik samtidigt som det förenklar implementeringen av nya effektiva regelverk.

Därutöver ska producenter och producentansvarsorganisationer tillhandahålla information till slutanvändare och distributörer om bl.a. avfallförebyggande åtgärder och tillgängliga insamlingsplatser samt ”på begäran” ge information till avfallshanteringsaktörer om batterispecifik information om korrekt och miljövänlig behandling. Vi välkomnar att det ska bli enklare för slutanvändare att återvinna sina batterier på rätt sätt samtidigt som återvinningsaktörer ska kunna ges ökad information mot förbättrad materialåtervinning.

Vi anser dock att det är otydligt i nuvarande skrivning hur förfarandet för att återvinningsaktörer ska begära ut informationen från producenter och producentansvarsorganisationer ska gå till. För branschen blir det viktigt att det inte riskerar att bli administrativt tungt eller att det inte tar allt för lång tid att begära ut sådan information, vilket i så fall skulle riskera att stoppa upp viktiga avfallsflöden och försvåra för återvinningsprocessen.

Enligt förslaget i denna promemoria ska bl.a. avfallshanteringsaktörer och behandlingsanläggningar lämna uppgifter till Naturvårdsverket om mängden batterier som har samlats in, vilka insamlingsnivåer som har uppnåtts samt mängden insamlade förbrukade batterier som har lämnats till godkända anläggningar för behandling, materialåtervinningsgrad och resursåtervinning. Vi anser att det enligt förslaget är otydligt om detta är sådan information som redan idag lämnas till Naturvårdsverket eller ifall det är en ny och/eller mer detaljerad

rapportering som ska lämnas. Vi vill därför betona vikten av att den administrativa bördan kring dokumentationen inte blir alltför omfattande.

Uppgifterna som lämnas till Naturvårdsverket föreslås dessutom offentliggöras och kommer även skickas över till EU-kommissionen. För vår del är det viktigt att sekretess av inlämnade uppgifter kan säkerställas. Detta är avgörande för en fungerande återvinningsmarknad. Som exempel på detta kan insamlade mängder och volymer av material vara konkurrenskänslig information. Detta kan myndigheter aggregera, men det bör inte offentliggöras till allmänheten.

Tillsyn

Återvinningsindustrierna välkomnar att Naturvårdsverket föreslås ges ett samlat tillsynsansvar för alla aktörer när det gäller rapportering enligt EU-förordningen om batterier samt tillsynsansvar för att producenter och producentansvarsorganisationer följer skyldigheter enligt producentansvaret. Vi anser däremot att Naturvårdsverket har väldigt begränsade resurser för att tillgodose en effektiv tillsyn i dagsläget. Vi anser därför att Naturvårdsverket bör ges utökade resurser fr.o.m. Budgetpropositionen 2026 för att arbeta med tillsyn gällande detta, men även för andra, producentansvar.

Miljösanktionsavgifter

Enligt förslaget i promemorian ska en miljösanktionsavgift kunna tas ut om det sker en överträdelse mot bl.a. förbudet att bortskaffa eller energiåtervinna batterier.

Återvinningsindustrierna är positiva till ambitionen med förslaget eftersom vi håller med om att batterier främst ska gå till materialåtervinning istället för till förbränning.

Vi ser dock att det kan uppstå problem vid hantering av vissa batterier, varför vissa typer av batterier bör gå till bortskaffande eller energiåtervinning istället för materialåtervinning på grund av bl.a. de säkerhetsrisker det annars kan innebära. Detta kan t.ex. gälla batterier som är svåra att separera från resterande produkt, eller när det finns brandrisker för lagring av batterier, och/eller när ett äldre batteris disposition gör att det inte längre finns någon efterfrågan för dess material i en återvinningsprocess. Det finns dessutom en stor mängd batterier som tidigare har brunnit och som därefter bör gå till bortskaffande eller energiåtervinning.

Återvinningsbranschen har under senare år drabbats av många bränder på återvinningsanläggningar som är orsakade av specifikt batterier. Nya regler i EU:s batteriförordning om att batterier ska vara lätta att avlägsnas och ersättas av slutanvändaren under dess livslängd kommer förhoppningsvis leda till att färre bränder orsakas av nya batterier. Det kommer däremot fortsatt vara äldre batterier på marknaden som försvårar för återvinning, under en lång tid framöver.

Återvinningsindustrierna föreslår därför att det bör finnas vissa undantag till när en miljösanktionsavgift ska tas ut i relation till den miljömässiga vinsten av att batterierna går till materialåtervinning och kopplat till vissa säkerhetsrisker som det innebär. Åtminstone bör detta ske i en övergångsperiod till dess att det är övervägande nyare batterier som dominerar marknaden och som finns med bland det som samlas in i avfallsledet.

Ikraftträdandebestämmelser

Se svar under rubriken *Utökad producentansvar för förbrukade batterier*.

Övrigt

Med anledning av resterande kommentarer som vi gör gällande promemorian så undrar vi hur definitionen av förbrukade batterier ska tolkas. Enligt EU-förordningen är förbrukade batterier sådana *batterier som är att betrakta som avfall enligt definitionen i artikel 3.1 i direktiv 2008/98/EG*. För att förstå vilka som träffas av olika bestämmelser så önskar vi vägledning kring om definitionen innebär att detta även berör obearbetade förbrukade batterier.

Stockholm den 20 februari 2025

Linnea Steen
Miljöpolicychef, Återvinningsindustrierna